

AUTORI

Linda Akmentiņa – Mg.sc.soc., Latvijas Nacionālās bibliotēkas Letonikas un Baltijas centra Karšu lasītavas vadītāja. Kontakti: linda.akmentina@lnb.lv

Lolita Fūrmane – Dr.art., Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas profesore. Kontakti: lolita.furmane@jvlma.lv

Gunta Jaunmuktāne – Mg.soc., LU Akadēmiskās bibliotēkas Misiņa bibliotēkas vadītāja. Kontakti: gunta.jaunmuktane@lu.lv

Ineta Kivle – Dr. phil., LU Akadēmiskās bibliotēkas direktora vietniece un vadošā pētniece, Starptautisko pētniecības centra vadītāja. Kontakti: ineta.kivle@lu.lv

Venta Kocere – Dr.h.c. philol., LU Akadēmiskās bibliotēkas direktore. Kontakti: venta.kocere@lu.lv

Jānis Kudiņš – Dr.art., Jāzepa Vītola Latvijas mūzikas akadēmijas profesors. Kontakti: janis.kudins@jvlma.lv

Aivars Markots – Dr.geol., LU Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultātes Ģeomorfoloģijas un ģeomātikas katedras vadītājs, docents. Kontakti: Aivars.Markots@lu.lv

Iveta Nātriņa – Dr.phil., Jāzepa Mediņa Rīgas mūzikas vidusskolas pedagoģe. Kontakti: iveta_natrina@hotmail.com

Gunārs Silabriedis – Dr.sc.ing., LU Ģeodēzijas un ģeoinformātikas institūta direktors. Kontakti: Gunars.Silabriedis@lu.lv

Valda Vidzemniece – Mg.horeo., Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Horeogrāfijas katedras docente. Kontakti: valda.vidzemniece@gmail.com

Ilgonis Vilks – Dr.paed., Mg.phys., LU Astronomijas institūta pētnieks, LU Muzeja eksperts. Kontakti: ilgonis.vilks@lu.lv

Viesturs Zanders – Dr.philol., Latvijas Nacionālās bibliotēkas vadošais pētnieks, LU profesors. Kontakti: viesturs.zanders@lnb.lv

Anda Juta Zālīte – Mg.soc., Latvijas Nacionālās bibliotēkas Letonikas un Baltijas centra Karšu lasītavas pētniece. Kontakti: anda.zalite@lnb.lv

Latvijas Universitātes 78. Starptautiskā zinātniskā konference

TREŠĀ STARPDISCIPLINĀRĀ KONFERENCE

IZMĒRĪTAIS LAIKS UN TELPA

KARTES KALENDĀRI MŪZIKA DEJA

Programma

13. marts, 2020

Latvijas Universitātes Akadēmiskā bibliotēka
Rīga, Rūpniecības iela 10

10:30 – 11:00

REĢISTRĀCIJA

11:00 – 11:10

VALDIS SEGLIŅŠ - Dr.geol., Prof., Prorektora eksakto un medicīna zinātņu jomās p.i.:
Atklāšanas uzruna

KARTES

Sekcijas vadītāja **Anda Juta Zālīte**

11:10 – 11:30

AIVARS MARKOTS

Kartes – ticamība un īstenība

Kartes – līdzeklis, lai orientētos pasaulē, ģeogrāfiskajā vidē un varētu pieņemt lēmumus.

Tomēr ne vienmēr kartēm var ticēt:

- teritorijas nepietiekošas izpētes dēļ (īpaši attiecas uz tematiskajām kartēm);
- lai apzināti slēptu informāciju, visbiežāk – no iedomātiem ienaidniekiem;
- ne vienmēr sastādītājam ir pieejama pietiekami aktuāla informācija;
- ne vienmēr var visu vajadzīgo salikt uz kartes (kartes mēroga nosacījumi);
- lai aizsargātu no iznīcināšanas, piemēram, īpaši aizsargājamo dzīvnieku vai augu sugas, u.c.

11:30 – 11:50

GUNĀRS SILABRIEDIS

Kartes – Rīgas pilsētas vēsturiskās attīstības liecinieces

Pārskats par Rīgas pilsētas kartogrāfisko materiālu pilnveidošanos un attīstību periodā no viduslaikiem līdz 20. gadsimta sākumam. Rīgas kartes un plāni parāda pilsētas attīstību dažādos vēsturiskos laika posmos, papildinot informāciju par pilsētu, tās pārraudzību, teritorijas plānošanu, hidrogrāfiju, būvniecību u.c. pilsētas aktuāliem jautājumiem.

Pagājušajā gadā Latvijas Universitāte atzīmēja savu 100 gadu jubileju, šogad Latvijas Mērnieku biedrība svin savu simtgadi, taču Rīgas pilsēta ir pārdzīvojusi daudz garāku attīstības periodu.

11:50 – 12:10

LINDA AKMENTIŅA

Kartes valoda

Pētījumā sniegti piemēri tipiskākajām kartēm no senatnes līdz mūsdienām, no mākslas līdz vienkāršotai, unificētai karšu valodai. Ģeogrāfiskā karte fiksē objektu un parādību izplatību laikā un telpā cilvēkam viegli uztveramā formā. Pieņemumu sistēmu, kurā objektu un parādību raksturojumu attēlo ar simbolu, tēlu un krāsu palīdzību, sauc par kartes valodu.

12:10 – 12:30

IVETA NĀTRIŅA

Utopijas koordinātes

Jēdziens utopija ir Tomasa Mora semantiskās jaunrades rezultāts. Tas sevī apvieno divas nozīmes: οὐ τόπος – vieta, kuras nav – un εὖ τόπος – labā vieta jeb labklājības vieta. Jēdziena semantiskā dualitāte teorētiskajā un dažādās citās (profānās) utopiskās enerģijas izpausmēs kopš jaunajiem laikiem jeb telpas revolūcijas laikmeta (Karls Šmits) īstenojās daudzveidīgi, tostarp arī kā utopiju atrašanās koordinātu meklējumi.

12:30 – 12:50

ILGONIS VILKS

Debess ķermeņu “riņķa dancis” un laikmetu bagāža laika skaitīšanā

Ja citus mērus sen jau izdevies standartizēt, tad laika skaitīšanā turamies pie gadsimtiem vai pat gadu tūkstošiem veciem principiem. Ciklāl to nosaka debess ķermeņu kustības ritmi un cik lielā mērā – tradīcijas?

DISKUSIJA
KAFIJA

KALENDĀRI

Sekcijas vadītāja **Venta Kocere**

13:40 – 14:00

GUNTA JAUNMUKTĀNE

No kalendāru vēstures

Fakti un interpretācijas par kalendāriem atšķirīgās kultūrās: romiešu kalendāri un laika skaitīšana, viduslaiki (līdz 14. gadsimtam), pirmie kalendāri latviešu valodā, kalendāri Latvijā līdz 1940. gadam.

14:00 – 14:20

VIESTURS ZANDERS

Ieskats latviešu trimdas kalendārniecībā (personības un tendences)

Jautājums par kalendāru kā izdevumu grupas identificēšanas grūtībām (tādas tiešām pastāv) un par kalendāru izdošanas tradīciju (ne)esamību, tuvāk pakavējoties pie prāvesta Kazimira Viļņa veidotā Dzimtenes kalendāra un Laika mākslas kalendāra.

DISKUSIJA
KAFIJA

MŪZIKA, DEJA.

Sekcijas vadītājs **Jānis Kudiņš**

14:40 – 15:00

LOLITA FŪRMANE

Laiktelpa Renesanses mūzikas

kompozīcijā: Florences Doma kupola iesvētīšanas piemērs

Tēmas fokusā ir skaņraksta un telpas attiecības, kurās kompozīcijas uzbūves principi jeb “izmērītais” laiks tiek pakļauts telpas nosacījumiem. Kā piemērs analizēts Florences Doma kupola iesvētīšanas akts 1436. gadā.

15:00 – 15:20

VALDA VIDZEMNIECE

Labanotācija – kustību analīzes un notācījas sistēma. Latviešu tautas deju notācījas projekts

Kinetogrāfija jeb labanotācija – kustību pieraksta sistēma, ko radīja modernās dejas pirmais teorētiķis Rūdolfs Lābans un pirmo reizi prezentēja 1928. gadā. Pieraksta sistēmas pamatā ir Lābana kustību analīzes principi, kas joprojām ir aktuāli dejas pētniecībā un praksē. Laiks un telpa ir būtiski aspekti gan kustību analīzē, gan horeogrāfiskajā kompozīcijā. Plašāk raugoties – ģeogrāfiskā vieta un laiks identificē kultūru. Lai saglabātu latviešu tautas deju mantojumu un padarītu to pieejamu ikvienam dejas pētniekam, neatkarīgi no tā, kādā valodā viņš komunicē, ir uzsākts latviešu tautas deju pieraksts labanotācijas sistēmā.

15:20 – 15:40

INETA KIVLE

Mūzikas laiktelpa – filosofisks skatījums

Subjektīvā, cilvēka iekšējā telpa un laiks nav izmērāmi ar metrikas palīdzību, bet tomēr ir konstituējami. Mūzikas filosofijas būtisks jautājums ir mūzikas laika un telpas konstituēšana - no vienas puses, skatot cilvēka iekšējās pieredzes laiku, kas nav izmērāms ar metrikas palīdzību, bet, no otras puses, ķermeņa kustību un bals radīto skaņu piepildītu fizisko laiktelpu, kas izmērāma objektīvi skaņu viļņos, telpas izmēros un akustiskos mērījumos. Ne tikai mūzikas izpildījums, arī notācija satur nošu zīmēs iezīmētās polifoniskās un instrumentālās laika stratas, potenciāli iekļaujot skanošā laika performanci telpā.

DISKUSIJA
NOSLĒGUMS